

İnceleme

MÜCEVHER FİRMALARININ ÜRÜN TANITIMLARININ GRAFİK TASARIM UNSURLARI VE İLKELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Haldun ŞEKERCİ
Ayşegül CEYLAN

Dr.Öğr.Üyesi Kütahya Dumlupınar Ün. Güzel Sanatlar Fak. El Sanatları Tas. ve Üretimi Blm. Takı Tas.ve İmalatı Asd. haldun.sekerici(at)dpu.edu.tr
YLS Öğr. Kütahya Dumlupınar Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü Bileşik Sanatlar Asd. aysegul.ceylan(at)ogr.dpu.edu.tr

Şekerci, Haldun. Ceylan, Ayşegül “Mücevher Firmalarının Ürün Tanıtımlarının Grafik Tasarım Unsurları ve İlkelerine Göre İncelenmesi” ulakbilge, 34 (2019 Mart): s.281-291. doi: 10.7816/ulakbilge-07-34-06

Öz

Günümüz sanat eğitiminde sıklıkla karşımıza çıkan grafik tasarım, görsel iletişimde oldukça geniş bir yer kaplamaktadır. Etkili iletişim yollarından biri olan grafik tasarım ilke ve unsurlarının başarı ile uygulandığı her çalışma görsel bir bütünlük oluşturur. Markaların kendine özgü bir imaj ortaya çıkarmasında ve rakiplerini geride bırakmasında en önemli etkenlerdendir. Tasarımın ayırt edici nitelikte olması, yenilikçi olması son derece önemlidir. Tüm profesyonel çalışma alanlarında olduğu gibi tasarımda uyulması gereken belli başlı kuralları vardır. Temel tasarım kurallarıyla oluşturulan her türlü tasarım çalışması, hedeflenen sonuçlara ulaşmada büyük fayda sağlayacaktır. Çoğunlukla kabul gören tasarımların doğru bir tasarım sonucuna ne kadar uyduğuna karar verebilmek için temel tasarım kurallarıyla değerlendirme yapmak gerekmektedir. Bu çalışma Mücevher firmalarından Zen Diamond mücevher firması ve firmanın kendisine ait olan 2013-2017 yılları arasında yayımlanan Zen Style dergi kapaklarıyla sınırlıdır. Zen Diamond'ın tüm tanıtımları tasarım ilkelerine uygunluk açısından incelenmiştir. Çalışmada, Zen Diamond'ın tasarım ilke ve öğelerini nasıl kullandığı, bu sayede nasıl bir tasarım anlayışına sahip olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında firmanın tasarımlarının görsel bütünlüğü nasıl yakaladığı hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: görsel, iletişim, grafik, tasarım, takı

Makale Bilgisi
Geliş: 23 Temmuz 2018

Düzeltilme: 30 Kasım 2018

Kabul: 31 Ocak 2019

Giriş

Topluluk halinde yaşayan insanlar için kaçınılmaz bir gereksinim olan iletişim, mağara duvarlarına çizilen resim ve işaretlerle başlamıştır; bu nedenle grafik tasarım insanlık tarihi kadar eskidir. Ancak günümüzde tarif edildiği gibi bilinçli bir tasarım etkinliğine dönüşmesi 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında oluşan sanat etkinlikleriyle mümkün olmuştur. Bu sanat hareketlerinin tasarım sürecini başlatması ve teknolojinin basılacak malzemeyi çok ucuza mal etmesi, kitle iletişim çağını açmış ve çağdaş grafik tasarımının gelişme ortamını hazırlamıştır (Aydın, 2008, s.14). Grafik tasarımcısı, görsel öğeleri çeşitli tekniklerle bir araya getiren görsel bir iletişim kurucusudur. Tasarımcı, hazırlayacağı materyalin farklı özelliklerini bir araya getirir. Daha sonra ise ortaya çıkarma becerisini kullanarak sanatsal bakış açısı ve özgürlükle işini sunar. Tasarım bir problemin çözümü demektir. Grafik tasarım problemleri genellikle iki boyutlu yüzeyler içinde çözülür. Genel olarak bütün görsel sanatlar, hemen hemen aynı dili kullanırlar. Ressamlar, fotoğrafçılar, heykeltıraşlar, seramikçiler ve diğer birçok meslek grubunun oluşturduğu sanat profesyonellerinin yeni bir üyesi olan grafik tasarımcı da birçok tasarım problemini çözerken, bu ortak dilden yararlanır (Becer, 1999, s.34). Grafik tasarımına her çalışma etkili bir iletişim kurma yoludur diyebiliriz. İçinde bulunduğumuz çağ da iletişim çağı olduğundan tasarımdaki kazanımları bu sayede elde ederiz. Bu sebeple, çevresindeki gördüğü her şeye ilgi duyan insanlara etkileyici bir sunum yapmak gerektiğidir. İyi bir tasarımcı marka imajı için ürününe diğer firmalardan ayırt edici bir kimlik ve ek değerler katabilmelidir. Sözcükleri belirli unsurlara göre görsel bir iletişim oluşturacak şekilde toplayan grafik tasarımcısı, bununla birlikte tüm tasarım dallarında olduğu gibi, estetik ile işlevi bir araya getirirken estetik elemanları amacı doğrultusunda kullanır. Bununla birlikte hedef kitle ile iyi bir iletişim kurabilmek için, işlevi daima önde tutması, tasarımcının sanatçıyla olan farkını ve sanatçı kadar özgür bir ortama sahip olmadığını gösterebilmelidir (Aydın, 2008, s.13, Gülmez, 2008, s.392, Becer, 1999, s.34).

Tasarım unsur ve ilkeleri bir sanat yapıtını oluşturan ana elemanlardır. Burada tasarım unsuru denilen şeyi sanat eserini oluşturan öğeler olarak düşünebiliriz. İlkeler ise bu öğeler ile neler yapabileceğimizdir. Tasarım unsurlarından çizgi; okuyucuya görsel unsurların ayrılması gerektiği ifade etmektedir. Çizgi görsel bir anlatımda ilk anlatım unsurudur. Objelerin gerçekte çizgilerle çevrelenmemiş olmasına karşın, biz objeleri sanki çizgi ile çevrelenmişçesine çizgi ile ifade ederiz. Birbiriyle bağıntıları, ilişkileri çoğalan gerilim noktalarının birleştirilmesinden çizgi doğar. Belirli aralıklarla dizilmiş, tek tek noktalara bağlanan çizgi yeni bir görünüm sunar (Odabaşı, 2006, s.37). Çizgiler karakterlerine göre bazı anlamlar ifade etmektedir. Örneğin dikey çizgi saygınlığı, yatay çizgi durgunluğu, diyagonal dediğimiz çapraz çizgiler ise enerji anlamı taşımaktadır. Çizginin kullanım alanları da farklı amaçlara göre çeşitlenebilir. En yalın tasarım elemanı olan çizginin düzenleyici etkisi çok büyüktür. Çizgi dekoratif amaçlı olarak kullanılabilirdiği gibi izleyende bir ruh durumu oluşturmak amacıyla ya da elemanları birbirleriyle ilişkilendirmek veya birbirlerinden ayırmak için de kullanılabilir (Yücebaş, 2006, s.76).

Tasarımın diğer bir unsuru renk tonu ise tasarımın başlıca unsurudur. Renk, resimde duygulara en çok seslenen elemandır. Doğanın çizgi yapısından, plastik biçimlerin daha doğrudan doğruya, daha kuvvetle, kendini gösteren renkler çoğunluğu, bir renk kültürü oluşturmuştur. XIX. Yüzyıldan sonra yapılan resim çalışmalarında renk ön plana geçerek çizginin yerini almıştır (Odabaşı, 2006, s.80). Tasarımlarda verilmek istenen mesaja yoğunluk kazandırmak nesnelere verilen renklerle meydana gelir. Renk, görsel kimliğin en önemli unsurlarından birisidir. Bir kurum kendi felsefesini kendi seçtiği renklerle yansıtabilir. Bu nedenle kurum aşırıya kaçmadan bir ya da iki rengi kendisine kurum rengi olarak belirlemelidir. Renk seçiminde, kurum hedef kitlede yaratmak istediği etkiyi göz önüne almalıdır (Teker, 2003, s.217). Yapılan tasarımlarda unutulmamalıdır ki eğer ürünler dijital ortamda basılacaksa renklere fazla dikkat edilmelidir. Kısaca; sanal ortamda kullanılan bir tasarım mutlaka Red, Green, Blue (RGB) çalışmalıdır. Baskı işlerinde renkler Cyan, Magenta, Yellow, Black (CMYK) olarak belirlenmelidir. Çünkü RGB çalışılırsa ekrandaki ile baskı rengi farklılık gösterebilir. Bunların yanında, renklerin değişik anlamları ve insan psikolojisi üzerindeki fark edilir etkileri vardır. Bu durumu renkler üzerinden örneklendirecek olursak;

Canlandırıcı etkisi olan kırmızı, motivasyonu, enerjiyi, coşkuyu, yaşama sevincini, sıcaklık ve aşk duygularını, kan basıncını ve vücut ısısını harekete geçirir (Onedio, 2018.04.02).

Freud tarafından okyanusa benzetilen mavi, özellikle lacivert verimliliği, otoriteyi ve sonsuzluğu ifade eder. Dünyadaki birçok markanın logosu mavi renktir. Marie Claire dergisinin yaptığı araştırmada, mavi basılan kapaklarının en çok satan sayılar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Mavinin en önemli özelliği çok uzaktan bile fark edilebilmesidir (Arkhesanat, 2018.04.03).

Güneşi simgeleyen sarı ise güneşin parlaklığı ve kişinin yaşamının parlaklığı arasında güçlü bir bağ kurar. Sarı, kişilerin öz güvenlerini doğru orantıda etkilediği gibi, yazı ve sığağı anımsatan, insanlara mutluluk veren bir renktir (Teknikeretiket, 2018.04.03).

Gücü, soyluluğu, ağırbaşlılığı, hırsı ve tutkuyu siyah ifade eder. Gücü ve soyluluğu çağrıştırdığı için makam araçlarında en çok kullanılan renktir. Siyah renk, hakim olduğu ortamlara gizem katar. Karamsarlığı

arttırılabileceğinden özellikle çocuk odalarında kullanılmamalıdır (Renklerin anlamları, 2018.04.04).

Saflık, temizlik ve masumiyeti beyaz simgeler. Pek çok kültürde gelinler beyaz giyer. Ayrıca temizliği simgeler. Bu yüzden doktorlar, hemşireler ve laboratuvar teknisyenleri steril görünmek için beyaz giyerler. Beyaz, ışığı yansıtır ve ortamı serin tutar. Dolayısıyla yaz ayının kıyafet rengidir. Genel olarak serin ve canlandırıcı bir his verir (Leblebitozu, 2016.06.19). Renklerle ilgili olarak çeşitli anlamlar çıkarmak ana renk grupları içinde geçerlidir.

Yüzeyler tamamıyla dokulardan oluşur. Bu yüzden de hem görme ve hem de duyu yetilerimizle bir objenin hem iç yapısını hem de dış yapısı hakkında tahminlerde bulunabiliriz. Bir grafik tasarımcı dokuları kullandığı objeler ve yüzeylerle meydana getirebildiği gibi özel üretilen kâğıtlardan da faydalanabilmektedir. Oluşturulan zemin yüzeylerindeki kullanılan dokular oldukça büyük bir öneme sahiptir. Çünkü çalışmayı ön plana çıkaran ana ilkelerden birisi de doku ilkesidir. Doku yapay ve doğal olarak iki türde ele alınabilir. Örneğin ağaç kabukları, kayalıklar, toprak, dalga vb. doğal doku olarak adlandırılırken, binalar, binaların çatıları, elbise dokuları vb. dokular ise yapay doku olarak adlandırılabilirler (Ay, 2016, s.9). Tasarım tekniğinde çizgi, renk ve yüzeylerin birbirleriyle olan bağlantısı biçimdir. Değişik tonların olduğu yüzeyler, çizgilerin tek veya birbiri ardına dizilişi biçimi oluşturan unsurlar arasında yer almaktadır. Doğada olduğu gibi biçimlendirmede bütünü oluşturmak oldukça büyük bir öneme sahiptir. Böylece tasarımlarda estetiğin de büyük rolünü görmüş oluruz. Tasarımcıya düşen en büyük görev ise zemin üzerinde kullandığı renk, çizgi, doku, renk gibi temel tasarım elemanlarını en iyi şekilde biçimlendirmek olacaktır. Ölçü veya yapı nesnelerin kendi içlerinde oluşturduğu ölçü sistemidir. Büyüklük ve hacim gibi objelerin var olan özellikleri nesneyi karakterize etmektedir. Bir grafik tasarım ürünü her zaman farklı ve belli bir ölçüye sahip görsel materyallerin bir araya gelmesinden oluşur. Ölçülerin boyutları algılanırlık değerini artırır. Yüzeyde nesnelerin birbirlerinden uzaklığı, derinlikleri ve psikolojik etkileri oldukça önemlidir. Tasarımda yön ilkesi çizgilerin veya noktaların farklı yerlere yönelerek oluşturdukları hareketliliklerdir. Tasarımcı da vermek istediği mesajı bu harekete göre yönlendirmelidir. İstedikleri etkiyi bu sayede sağlarlar. Tasarımda yön, kuvvetlerin, içsel gerilimlerin dengesini sağlayan öğedir (Özdemir, 2015.03.29). Tasarım ilkeleri, bizlere iyi bir iletişimde yol gösteren rehberlerdir. Tasarım ilkelerinden denge, insan, doğası gereği simetri ile ortaya çıkan bir denge arayışı içindedir. Doğada, insan anatomisinde, yeryüzü şekillerinde denge unsurunu gözlemleyebiliriz. Örneğin ağırlığını taşıyamayan bir su damlası, simetrik ve dengeli bir biçimde yere düşer, vücudumuzun her iki yanındaki kollarımız hem görsel hem fiziksel bir denge unsurudur (Uçar, 2004, s.66). Her tasarımda bir denge unsuru vardır. Bu unsurlar, sayfada kullanılan yazı stili, fotoğraf veya illüstrasyonların canlılığını yansıtır. Karşımıza iki denge sistemi çıkmaktadır. Simetrik denge, kısaca nesnelerin iyi orantılanmasıdır. Asimetrik denge ise simetrinin tam tersidir. Tasarımda önemli ilkelerden olan görsel hiyerarşi, vurgulanmak istenen mesaja göre görsel unsurların ölçülendirilmesidir. Örneğin; bir tasarımda tipografi öne çıkarken diğer bir tasarımda fotoğrafın ön planda olduğunu görürüz. Bu boyutlar dışında renk tonlarını kullanarak da görsel bir hiyerarşi yaratabiliriz. Açıklık koyuluk renk oranları bize görsel bir farklılık yaratabilir. Tasarımcının görselliği yakalaması, mesajı kuvvetlendiren etkileyici bir görüntüyü çevreleyebilmesi için görsel tasarımın temel kuralları konusunda bilgilenmesi ve deneyim sahibi olması gerekir. Bunlar güzel sanatların iki boyutlu kompozisyon oluşturmasında karşımıza çıkan temel tasarım kriterleridir de aynı zamanda (Özcan, 2003, s.102). Tasarımlarda oluşan parçaların arasındaki orantısal uyumun kaynağı da doğadan gelmekle birlikte bu unsur geçmiş tarihten günümüze sanatçı ve tasarımcıların oldukça ilgi gösterdiği bir ilkedir. Görsel arşivi, bir tasarımcının sahip olabileceği en kullanışlı araçlardan biridir ve bunlardan birini yönetmenize yardımcı olacak pek çok çevrimiçi kaynak vardır. Mümkün olduğunca birbirine benzer ve tamamlayıcı şeylerin görsellerini toplamak, bir projeye başlarken iyi bir fikirdir. Örneğin, verilen iş tanımı yeni bir parfüm şişesi tasarlamaksa, pazardaki her bir rakibi görmek mümkün değildir ama basit bir çevrimiçi arama resimsel bir arşiv oluşturmanıza olanak sağlar (Bayrak, 2015, s.88). Tasarımcının görselliği yakalaması, mesajı kuvvetlendiren etkileyici bir görüntüyü çevreleyebilmesi için görsel tasarımın temel kuralları konusunda bilgilenmesi ve deneyim sahibi olması gerekir. Bunlar aynı zamanda güzel sanatların iki boyutlu kompozisyon oluşturmasında karşımıza çıkan temel tasarım kriterleridir (Özcan, 2003, s.102). Tasarımlarda oluşan parçaların arasındaki orantısal uyumun kaynağı da doğadan gelmekle birlikte bu unsur geçmiş tarihten günümüze sanatçı ve tasarımcıların oldukça ilgi gösterdiği bir ilkedir. Görsel arşivi, bir tasarımcının sahip olabileceği en kullanışlı araçlardan biridir ve bunlardan birini yönetmenize yardımcı olacak pek çok çevrimiçi kaynak vardır. Mümkün olduğunca birbirine benzer ve tamamlayıcı şeylerin görsellerini toplamak, bir projeye başlarken iyi bir fikirdir. Örneğin, verilen iş tanımı yeni bir parfüm şişesi tasarlamaksa, pazardaki her bir rakibi görmek mümkün değildir ama basit bir çevrimiçi arama resimsel bir arşiv oluşturmanıza olanak sağlar (Bayrak, 2015, s.88). Tasarım ilkelerinin diğer bir unsuru olan devamlılık, tasarım yüzeyinde görülen çizgi veya görselin tekrar halindeki hareketliliğidir. İzleyici gözü, bir unsurun kesintisiz devamlılığını görüyorsa

istenilene ulaşılmış demektir. Ancak burada dikkat edilmesi gerekenlerden biri bu tekrar hızının insan gözünün normal hareketlerine uyması gerektiğidir. Diğer bir nokta ise soldan sağa, yukarıdan aşağı gibi bir gözün alışkanlık gereği bu yönlerden itibaren izlediğinin unutulmamasıdır. Tüm bu hareketlerin doğru kullanıldığı bir tasarım hedefine ulaşmış demektir.

Tasarımda bütünlük ise en çok dikkat edilmesi gereken ilkelerdendir denebilir. Çünkü bir tasarımda bir araya getirilen parçalar bir bütünlük oluşturduğu sürece iyi bir tasarımdır. Burada kompozisyonun verdiği etki ortaya çıkar. Kompozisyon demek, bir takım öğeleri değerlendiren, onlara plastik bir bütünlük, özellik veren, onları dengeleyen bir boşluk demektir. Yani bir kompozisyonda biçimleri çevreleyen boşluk ne kadardır? Ne kadar dengesi yerinde bir boşluksa, çevrelediği biçimler o oranda değerlendirilir. Sanatçıda o boşluk bilinci yoksa kurduğu yapı çöker. Maden, buna sanat eserindeki mimarlık der (Maden, 2009, s.38). Bir tasarımda parçaların aynı ölçü, uyumlu bir renk vb. denk özelliklere sahip olması bütünlüğü yakalayabilir. Görsel tasarımlarda görüntünün daha ilgi çekici olmasını sağlayan ilke ise zıtlıktır. Tasarımın çizgilerinin incelik, kalınlığı objenin büyüklük ve küçüklük oranları, temada kullanılan rengin tonu, değeri ve doygunluğu gibi farklılıklarla oluşturulması tasarımda tamamlayıcı bir bütünlük etkisi ortaya çıkarmaktadır. Tasarımda ön plana atılmak istenilenin belli ölçü, renk, kontrast vb. niteliklerle ikinci planda kalması istenen unsurun arasındaki fark ise tasarım ilkelerinden olan vurgulama ile sağlanır. Burada vurgulayıcı olan şey konuya, hedef kitle özelliğine ve müşteri isteğine göre farklılık gösterir. Tasarımcı sayfada vurgulamak istediği unsurun konumunu iyi belirlemesi dikkat edilmesi gerekenler arasında yer almaktadır. Çünkü bu etki mesajın çabuk algılanmasını sağlar. Tasarımcı hayal eder ve bunu en sade biçimde algılatmaya çalışır. Sanatsal düş gerçekliğin en genel bir tasarımı olarak vardır. Sanatçı düşün içinden gerçeği süzer, düşte gerçekliği gösterir. Düş sanatta gerçekliğin özel bir anlatımıdır, gerçekliği sarar, onu açıklayıcı örtülerle örter, onu simgeleştirir, ona en yetkin anlatımını kazandırır (Aktaş, 2005, s.20). Görsel tasarımda dikkat edilmesi gereken vurgularda birisi de yazı karakterleridir. Memnuniyet verici, çekici ve göze çarpan fontlar genelde birinci kümedeki fontlardır. Bu fontlardaki çizgiler biraz daha inceltilecek dikkat çekicilikleri artırılabilir. Disney bu stratejiyi kullanmaktadır. Basit ve uyumludurlar. Her ne kadar uyumun memnuniyet vericilik üzerinde pek bir etkisi olmadığı düşünülse de olumlu bir etki sağlar. Memnuniyet ve güven verici bir tasarım; doğal, basit ve uyumlu fontlar aracılığı ile oluşturulabilir. Bu tasarımlarda çizgilerin inceltilmesi tasarımın dikkat çekici bir hal almasını sağlar. Memnuniyet verici, güven verici ve güç algısı oluşturan fontlar ise; memnuniyet ve güven veren fontlara bir güç algısı eklenmek istendiğinde daha doğal bir görünüm vermek ve çizgileri daraltmak yollarına başvurulabilir. Font kombinasyonları, farklı fontların bir arada kullanılması vasıtası ile oluşturulur. Burada genellikle ilk veya son harfin farklı bir yazı karakteriyle oluşturulması önerilir. Böylece tasarımda farklı etkiler ve tasarım çalışmasında esneklik sağlanmış olur. Bu durum tasarımcı için yaratıcılığını kullanmasında daha geniş bir alanda kullanma fırsatı verdiği için oldukça önemlidir (Avcı, 2018.04.03). Yazı karakterleri, pazarlama elemanlarında yer alan önemli tasarım araçlarından biridir. Tasarım işiyle uğraşan tüm meslek grupları, yazı karakterinin tasarımda önemli bir görsel araç olduğunu kabul etmektedirler. Araştırmalar gösteriyor ki; yazı karakterleri reklamı yapılan markaların algılanmasından, hafızada tutulması ve anlaşılmasına kadar doğrudan etki etmektedir(Avcı, 2018.04.03). Bu bağlamda; tasarımda kullanılan yazı karakterleri dolayısıyla da yazı sanatı olan tipografi, tüm tasarım unsur ve ilkeleriyle birlikte görsel iletişimde hayati bir rol üstlenir.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışmada Türkiye'deki mücevher firmalarından Zen Diamond'ın tanıtımlarında tasarım ilke ve unsurlarını nasıl kullandığını, bu sayede nasıl bir tasarım anlayışına sahip olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda tasarımın ilke unsurlarının doğru kullanımının son derece önemli olduğu ve görsel sanatlar meslek grubuna fayda sağladığı düşünülmektedir. Çalışma, firmanın kendisine ait olan 2013-2017 tarihleri arasında yayınlanan Zen Style dergi kapaklarıyla sınırlıdır.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmanın materyalini Zen Diamond firmasının kendisine ait olan Zen Style dergi kapakları oluşturmaktadır. Çalışma tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Çalışma kapsamında kaynaklar taranmış, literatür taraması sonucu çalışmayı oluşturacak kaynaklar elde edilmiştir. Veriler amaç doğrultusunda uygun başlıklar altında düzenli bir biçimde verilmiştir.

Çalışmanın Bulguları

Zen Diamond Firmasının Tanıtımı

Zen Diamond, Türkiye’de pırlantada markalaşmış bir firmadır. 1890 yılında kurulmuş olan bir aile firmasıdır. Geçmişten getirdiği deneyimi günümüz anlayışıyla birleştirerek pırlanta tasarımları yapmaktadır. Pırlanta takıları alanında Avrupa’ da sayılı üretimkapasitesine sahip olduğu firma tarafından belirtilmektedir. Firma koleksiyonlarında pırlantayı ön plana çıkarırken erkek ve kadınlar için takı dışında da her türlü aksesuar tasarımları pazarlamasını yapmaktadır. Firma tarafından belirtildiği üzere; Zen Diamond dünyada bilindik markalardan olması sebebi ile firmanın kalıcılığını ve tanınırlığını artırmak amacıyla mücevher tasarım fuarları, yurtdışı ofisleri, medya ve görsel basın unsurları aracılığıyla (Zendiamond, 2018.03.21) bu amacına devamlılık sağlamaya çalışmaktadır.

Zen Style Dergi Kapakları

Görsel iletişim tanıtımına yönelik olarak mücevher firmalarından Zen Diamond’a ait olan Zen Style dergisi Aralık ve Mayıs aylarında olmak üzere yılda iki kez yayımlanmaktadır.

Kapaklardaki Sabit Tasarım Unsurları

Dergi logolarının standart olarak, sabit tasarım unsurları bütün dergilerden değişkenler hariç olmak üzere incelenen 2013-2017 yılları arasındaki tüm kapaklarda; tasarımda kullanılan ürün ölçülerinin boyutları algılanırlık seviyesini artırdığından ve asıl ön plana atılmak istenilen ürünlerin vurgulayıcı olmasını istenildiğinden dolayı logoların her sayıda sol üstte büyük ölçüde, sağ alt köşede ise küçük bir şekilde sayfaya yerleştirildiği bulunmuştur. Aynı zamanda; memnuniyet ve güven verici bir tasarım; doğal basit ve uyumlu fontlar vasıtasıyla ile oluşturulabilir. Bu tasarımlarda çizgilerin inceltilmesi(Avcı, 2018.04.03) yoluyla daha dikkat çekici hale getirilebilir olmasından dolayı da kapaklarda kullanılan fontlar değişkenlik göstermeyip, sağladığı doğal ve basit uyumun modern bir çizgiye sahip olduğu, aynı zamanda da güvenirlilik etkisi ortaya çıkardığından bahsetmek mümkündür. Bunlarla birlikte; klasik bir tarz anlayışı benimseyerek, sabit olmak üzere mayıs ayı kapak tasarımlarının açık ve sade renklerde, aralık ayı kapaklarının ise daha koyu renklerde kullanıldığı görülmektedir.

Mayıs 2013 Dergi Kapağı

Hayatımızın önemli günleri, doğum günleri, sevgililer günü ve mezuniyet günleri çiçekleri hak eden en anlamlı günlerdir (Tengilimoğlu, 2018.04.05). Zen Style mayıs 2013 sayısı dergi kapak tasarımında (Resim: 1), özel günlerin vazgeçilmezi aynı zamanda da baharı çağrıştıran çiçek görseli dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, bir tasarımda parçaların aynı ölçü, uyumlu bir renk vb. denk özelliklere sahip olması bütünlüğü yakalayabilir.

Resim 1. 2013 Mayıs Sayı kapağı
(Zendiamond, 2013.05.01)

Resim 2. 2013 Haziran Sayı kapağı
(Zendiamond, 2013.12.01)

Kapakta yer alan bahar stili yazısı ile kullanılan çiçek görselinin bunu desteklediği görülmektedir. Soğuk renklerin hakimiyetinde yapılan bir resimde sıcak renklerle, sıcak renklerle yapılan bir resimde ise soğuk renklerle bir denge kurulması gereklidir (Toplumduşmani, 2018.04.05). Burada kullanılan yeşil

tonunun çiçekte yer alan renklerle, tasarımda denge kurulduğundan bahsetmek mümkündür. Yapılan tasarımlarda okunabilirlik dikkat edilmesi noktalarındadır. Kapakta yer alan aynı zamanda da renk unsuruyla ilgili dikkat çeken durum ise sol üst köşede yer alan logonun stlyle yazı renginin, çiçeklerin orta kısmının renk tonlarıyla benzeştiği için okuma güçlüğüne sebep verdiği düşünülmektedir. Bu okuma güçlüğüne karşılık yazının, kullanılan arka plan görselinin en az iki ton koyusu veya, zıtlık ilkesine bağlı olarak karşıt renginin kullanılması önerilmektedir.

Aralık 2013 Dergi Kapağı

Nötr renkler genellikle tasarımda zemin işlevi görür. Siyah, nötr renklerin en güçlüsüdür (Listefit, 2018.04.06) ve aynı zamanda güç ve zerafet anlamına gelir. Aralık 2013 sayısı dergi kapak tasarımından (Resim: 2), duruma istinaden zemine siyah rengin hakimiyet sağladığı görülmektedir. Tasarımcı sayfada vurgulamak istediği unsurun konumunu iyi belirlemesi gerekir. Sayfada yer alan ortaya büyük bir şekilde yerleştirilmiş görsellerde kutlama yüzükleri vb. yazıları ile anlam bütünlüğü sağladığını ve istenilen vurgunun bu sayede hedef kitleye ulaştırıldığı görülmektedir. Kırmızının da dikkat çekici bir renk olduğu bilinmekte olup (Onedio, 2018.04.02), style yazı tonunun tasarıma canlılık ve enerji kattığı düşünülmektedir.

Resim 3. 2014 Mayıs Sayı kapağı (Zendiamond, 2014.05.01)

Resim 4. 2014 Aralık Sayı kapağı (Zendiamond, 2014.12.01)

Mayıs 2014 Dergi Kapağı

Her renkten oluşan gül buketi kişiye olan duygularınızı dile getirmek için güzel bir yöntemdir. Örneğin kırmızı ve beyaz gül karşınızdakine aşık olduğunuzu ve ona karşı temiz duygular beslediğinizi anlatır (Tengilimoğlu, 2018.04.05). Bununla birlikte, Zen Style Mayıs 2014 tasarımına baktığımızda (Resim: 3) kullanılan gülün evlilik hissini nitelendirdiğini aynı zaman da tek taş görseliyle bu duyguları desteklediği görülmektedir. Tasarımda açıklık koyuluk renk oranları görsel farklılığın önemli göstergelerindedir. Tasarımda yer alan yazıların arkaplan rengine göre koyu tonlarda kullanılması bu durumu destekler niteliktedir. Kompozisyonda boşluk önemli bir noktadır. Sanatçıda boşluk bilinci eğer yoksa (Maden, 2009, s.38) tasarımda bütünlük sorununun oluşmasına neden olur. Bu duruma istinaden mayıs kapağı tasarımında boşlukların dengesi yerinde bir boşluk olduğu ve çevrelediği yazıların dengeli bir şekilde yerleştirildiğinden bahsetmek mümkündür.

Aralık 2014 Dergi Kapağı

Görsel tasarımda, çizgi veya görsellerin tekrar halindeki hareketliliği devamlılık ilkesini oluşturmaktadır. İnsan gözünde tekrar hızı soldan sağa, yukarıdan aşağı gibi yönlerden hareket etmektedir. Aralık 2014 sayısına baktığımızda (Resim: 4) ise, yukarıdan aşağı gibi bir gözün alışkanlık gereği bu yönler gitmesi dikkate alınarak, küpe görselinin bu şekilde hizalandığını ve devamlılık ilkesi doğrultusunda olduğunu görmekteyiz. Renk psikolojisinde bilinen kahverenginin, sağlam ve güvenilir his uyandırdığından(Leblebitozu, 2016.06.19), tasarıma rahat ve açık bir görüntü sağlandığı düşünülmektedir.

Mayıs 2015 Dergi Kapağı

Renklerin insan psikolojisinde etkileri olduğu bilinip, sarı renginin güneşin rengi olduğu ve onu simgelediği, aynı zamanda güneşin parlaklığı ve (Teknikeretiket, 2018.04.03) kişinin yaşamının parlaklığı arasında güçlü bir bağ kurduğundan bahsetmek mümkündür. Tasarımcının mesajı kuvvetlendiren etkileyici bir görüntü yakalaması (Özcan, 2003s.102) konusunda deneyime sahip olması gerekmekte olup bu kriter güzel sanatlarda karşımıza çıkan önemli etkenlerdendir. Bunlarla birlikte; düğün konseptini yansıtan Mayıs 2015 sayısı dergi kapak tasarımında (Resim: 5) ortaya büyük bir şekilde ortalanmış yüzük görseliyle birlikte "zen wedding" yazısının anlam bütünlüğünün oluşturulduğu ve arkaplanda kullanılan sarı rengin yazı temsil etmesiyle tasarımın uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda sarı renginin çok az miktarda kullanıldığı ve parlaklık, sıcaklık hissinin sağlandığı düşünülebilir.

Resim 5. 2015 Mayıs Sayı kapağı
(Zendiamond, 2015.05.01)

Resim 6. 2015 Aralık Sayı kapağı
(Zendiamond, 2015.12.01)

Aralık 2015 Dergi Kapağı

İnsan anatomisinde ve yeryüzünü çevreleyen her noktada (Uçar, 2004s.66), denge unsuru dikkat çekmektedir. Görme dengesi önemlidir çünkü birlik, düzen ve denge duygusu sağlar. Yapılan tasarımı görsel olarak uyumlu hissetmek için görsellik açısından "bir arada tutulması" (Ander, 2017) gerekiyor. Tam olarak söylenilmesi gerekirse dengenin her şeyin simetrik olarak kullanılması değildir. Sadece, nesnelere, alanın ve rengin görsel ölçüsünün sayfa boyunca eşit bir şekilde dağılması anlamına gelir. Denge unsuru olmadan, bir tasarımın rahatsız edici görüntüsü olduğundan bahsetmek mümkündür. Denge unsuru sayfada yer alan yazı karakteri, fotoğraf veya illüstrasyon ile sağlanır. Aralık 2015 sayısı dergi kapak tasarımında (Resim: 6), yüzük görsellerinin denge unsuruna dikkat edilerek simetrik bir şekilde hizalanarak oluşturulduğunu gözlemlemek mümkündür. Saflığı, temizliği ve masumiyeti simgeleyen (Leblebitozu, 2016) beyaz renginin zeminde kullanılan siyah ile birlikte çarpıcı bir etki uyandırdığı düşünülmektedir. Tasarımlarda oldukça sık kullanılan aynı zamanda dikkat çeken bir renk olan kırmızı renginin style yazısında kullanıldığı görülmekte olup, bu durumun arkaplanda kullanılan siyahın iddiasını daha fazla ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Bunlarla birlikte, tüm bu uyumun içinde ana renklerden olan mavinin de kullanılması beyaz ile kombinasyonda daha çarpıcı bir etki oluşturacağı önerilmektedir.

Mayıs 2016 Dergi Kapağı

Mayıs 2016 sayısı dergi kapak tasarımında (Resim: 7) görülen gri, nötr renklerden olup tasarımda zemin işlevi(Listefit, 2018.04.06) görmektedir. Aynı zamanda, bir tasarımdaki çeşitli elemanların, göreceli boyut ve ölçeklerine göre aralarındaki(Yaşar, 2018.04.07) düzen ve parçalar arası bütünlük tasarımında önemli kriterlerdendir. Bu durumlarla birlikte, Zen Style Mayıs 2016 sayısında amaca uygun olarak ferah bir görüntü yakalanan tasarımda kullanılan sarı tonlardaki çiçek görseliyle uyum sağlanmış, takıların yerleştirilmesiyle de nesnelere uyum oluşturacak şekilde dengelenmiş olduğunu, mesajın kolaylıkla algılanmasını sağladığını söylemek mümkündür.

Resim 7. 2016 Mayıs Sayı kapağı (Zendiamond, 2016.05.01)

Resim 8. 2016 Aralık Sayı kapağı (Zendiamond, 2016.12.01)

Aralık 2016 Dergi Kapağı

İki boyutlu bir tasarımda alan derinliği sağlamak mümkündür. Bu durumla birlikte Aralık 2016 sayısında görülen (Resim: 8), alt kısımda yer alan yüzük görseline baktığımızda bize en yakın parça olarak gözüktüğünü, üst kısım arka planda yer alan, yatay konumda yerleştirilen yıldızların ise yaşamımızda sürekli gözlemlediğimiz uzaklaşan nesnelere gittikçe küçülen etkisi (Bilisim, 2018) olayından bahsetmek mümkündür.

Mayıs 2017 Dergi Kapağı

Zen Style Mayıs 2017 sayısı kapak tasarımında (Resim: 9), el ve bir çiçek görselinin hakim olduğu görülmektedir. Sıcak renkler aktif renklerdir. Bütün olarak sıcak tonların kullanıldığı Mayıs tasarımında dinamik, dikkat çekici ve iç açıcı bir etki sağlandığı düşünülebilir. Tasarımda en çok karşımıza çıkan ilkelerden boşluk ise -ki bunu Maden, "sanat eserindeki mimarlık" (Maden, 2009, s.38) olarak tanımlar- önemli kriterlerdendir. Buna bağlı olarak, yazıların yine solda yoğunlukla kullanıldığı sağ tarafta ise daha az kullanılarak alanda boşluğun ferah bir görüntü oluşturduğundan bahsetmek mümkündür.

Aralık 2017 Dergi Kapağı

Kırmızı rengi oldukça dikkat çekici bir renktir. Özellikle kırmızı renkteki kıyafetler insana özgür bir hava ve enerji kazandırır. Zen Style Aralık 2017 sayısı kapak tasarımını (Resim: 10) incelediğimizde, buna istinaden sayfada göze çarpan kırmızı kıyafetin tasarıma enerjik bir yapı kattığını ve kırmızının zaten göz alıcı bir renk olduğundan insanların dikkatini çektiğinden bahsedilebilir. Tipografinin en çok sol tarafta kullanılmasıyla alandaki boşluk ilkesine dikkat edildiğini söylemek mümkündür.

Resim 7. 2017 Mayıs Sayı kapağı (Zendiamond, 2017.05.01)

Resim 8. 2017 Aralık Sayı kapağı (Zendiamond, 2017.12.01)

Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre; Zen Diamond dergi kapak tasarımlarında genel itibariyle klasik bir tarz anlayışının benimsendiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Mayıs ayı kapak tasarımlarında açık tonların kullanıldığı, Aralık sayısı kapak tasarımlarında ise daha koyu ve çarpıcı renklerin kullanıldığı görülmektedir. Yapılan tasarımlarda kullanılan ürünlerin hedefe uygun bir biçimde yüzeye kompoze edildiği belirlenmiştir. Mayıs ve Aralık sayı kapaklarında yapılan tasarımlarda kullanılan görseller değişkenlik göstermekte olup, ağırlıklı olarak tek düze tonlarda tercih edildiği tespit edilmiştir. Daha çok siyah, beyaz ve gri tonlarının tercih edildiği arkaplan tonlarına karşılık, ana renkler kapsamında sarı, kırmızı ve mavinin hakim olduğu yüzeylerin de kullanılması önerilmektedir. Zen Diamond sayı kapakları, tasarım unsur ve ilkelerinin sayfada nasıl kullanılması gerektiğine göre incelenmiş ve gerekçeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Tüm bu incelemelere göre, kendine özgün klasik tarzını bozmadığı görülmektedir. Kullanılan yazı karakterlerinin memnuniyet ve güven verici bir etkisi olduğu düşünülebilir ancak bazı tasarımlarda renk tonlarının okuma güçlüğü meydana getirdiğine rastlanmıştır. Bu okuma güçlüğü ortadan kaldırılmasına yönelik yazının, kullanılan arkaplan görseline göre, en az iki ton koyusu veya zıtlık ilkesine bağlı olarak karşıt renginin kullanılması önerilmektedir. Çoğunlukla Mayıs sayı kapaklarında, evlilik ve yazı simgeleyen görsellerin yaygın olduğu ve her üründe değişkenlik gösterdiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Kaynaklar

Aktaş, Özgür. Grafik Tasarım Ürünlerinde Anlamın Kurgulanışı Olarak Nesnenin Dönüştürülmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Adana Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı. 2005.

Ay Resul. Görsel İletişim Tasarımında Dijital Yayıncılık. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Kütahya: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anabilim Dalı. 2016.

Aydın, Emin Doğan. Görsel İletişim Tasarımı Temel Ders Notları. İstanbul: Yorum Sanat Yayınları. 2008.

Bayrak, Bengisu. Grafik Tasarımda Tasarım İçin Araştırma. İstanbul: Oksijen Basım ve Matbaacılık San. ve Tic.Ltd.Şti. 2015

Becer, Emre. İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitapevi Yayınları. 1999

Maden, Sait. Bir Usta, Bir Dünya: Sait Maden Tasarımcı, Sanatçı, Şair. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık. 2009

Gülmez, Mustafa. "Markalı Takı Satın Alınmasını Etkileyen Faktörler Ve Bir Uygulama". İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Cilt:22 Sayı:1 2008 : 392-80

Odabaşı, Hatice Arslan. Grafik'te Temel Tasarım. İstanbul:Yorum Sanat Yayınları. 2006

Özcan, Oğuzhan. İnteraktif Media Tasarımında Temel Adımlar. İstanbul: Kültür Yayınları. 2003

Teker, Ulufur. Grafik Tasarım ve Reklam. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları. 2003

Uçar, Tevfik Fikret. Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İstanbul: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri. 2004

Yücebaş, Çınla.(2006). Grafik Tasarımda Görsel Bütünlük Oluşturmada Tipografi İle Görseller Arasındaki İlişki Ve Sanat Eğitimindeki Yeri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği Programı. 2006

İnternet Kaynakları

Ander, Emre "Sanat ve Tasarımda Denge Çeşitleri (Ve Neden Bunları İstiyorsunuz)" (24 Ocak 2017) 03 Nisan 2018

www.emreander.wordpress.com.

Arkhesanat."Renklerin Anlamları" (03Nisan 2018) 12 Nisan 2018

www.arkhesanat.com.

Avcı, "Yusuf .Fontların Dili Anlamları ve Önemi" (03Nisan 2018) 06 Nisan 2018

www.yusufavci.net

Bilising. "Tasarım Unsurları ve İlkeleri" (07Nisan 2018) 09 Nisan 2018

<https://bilising.wordpress.com>.

Leblebitozu. "Renklerin Anlamları ve Psikolojik Etkileri" (19 Haziran 2016) 02 Şubat 2018

www.leblebitozu.com.

- Listefit. "Renklerin Anlamları ve Renk Etkisi" (06Nisan 2018) 08 Nisan 2018
www.listefit.com.
- Onedio. "Kırmızı Her Yerde Aşkın Rengi Değilmiş! Renklerin Kültürlere Göre Anlamları" (02 Nisan 2018) 13 Nisan 2018 https://onedio.com.
- Özdemir, Veysel. "Tasarım Unsurları" (29 Mart 2015) 13 Nisan 2018
www.slideshare.net/ozdemirveysel/tasarm-unsurlar-l-ve-yn.
- Renklerin anlamlari. "Siyah renk: Siyahın anlamı ve etkileri – Renklerin Dili" (04 Nisan 2018) 14 Nisan 2018
www.renklerin anlamlari.com
- Yaşar, Beheşti. "10 Temel Tasarım İlkesi" (12 Mart 2016) 10 Nisan 2018
www.tasarimgunlukleri.com.
- Teknikeretiket. "Renklerin Psikolojisi" (03 Nisan 2018) 03 Nisan 2018
http://www.teknikeretiket.com.
- Tengilimoğlu, Sena. "Çiçek Anlamları Zannettiğinizden Daha Derin" (05 Ocak 2016) 05 Nisan 2018
https://emoji.com.tr.
- Toplumdusmanı. "Soğuk Renkler" (05 Nisan 2018) 05 Nisan 2018
www.toplumdusmani.net.
- Zendiamond.
- "2013 Mayıs Sayı Kapağı" (01 Mayıs 2013) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2013 Aralık Sayı Kapağı" (12 Aralık 2013) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2014 Mayıs Sayı Kapağı" (01 Mayıs 2014) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2014 Aralık Sayı Kapağı" (12 Aralık 2014) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2015 Mayıs Sayı Kapağı" (01 Mayıs 2015) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2015 Aralık Sayı Kapağı" (12 Aralık 2015) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2016 Mayıs Sayı Kapağı" (01 Mayıs 2016) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2016 Aralık Sayı Kapağı" (12 Aralık 2016) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2017 Mayıs Sayı Kapağı" (01 Mayıs 2017) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "2017 Aralık Sayı Kapağı" (12 Aralık 2017) 17 Nisan 2018
http://zenstyle.zenpirlanta.com/
- "Kısaca Zen Pirlanta" (14 Mart 2018) 21 Mart 2018
www.zenpirlanta.com/kurumsal.

INVESTIGATION OF PRODUCT INTRODUCTION OF JEWELLERY COMPANIES ACCORDING TO GRAPHIC DESIGN ELEMENTS AND PRINCIPLES

Haldun ŞEKERCİ
Ayşegül CEYLAN

ABSTRACT

Graphic design is the art education that we face most in today's art education. It is very important in Visual Communication. Companies who want to create a corporate identity in the field of trade so increase their brand value through their design studies. Graphic design is one of the most effective communication way since it started. Each work in which the principles and elements of graphic design are applied success fully creates a visual integrity. The message to be conveyed in the designs always passes through an effective presentation. Effectiveness is one of the most important factors in creating a unique image and leaving behind competitors. Accordingly, in order to ensure the satisfaction of the customer, the competitors are aware that product promotion is a very important factor. It can also be said that it is a distinguishing feature that allows the customer to choose between two products that are all identical to each other. Customer prefer the companies they are satisfied with. Therefore, it is very important that the design is distinctive and innovative. As in all Professional work areas, there are certain rules that must be followed in design. Any visual created by basic design rules will benefit greatly from better results. It is difficult to assess a design as a correct design. However, it is believed that there is no impressionable aspect of a bad design. In this study, is limited to the Zen Diamond jewelry company of the jewelry firms and the Zen Style magazine covers published between 2013-2017. All of Zen Diamond's jewelry companies are examined in terms of compliance with the design principles. There is no current study in this area. It is aimed to find out how Zen Diamond uses design principles and elements and how they have a design understanding. Within the scope of the study, information was given about how the company's designs captured the visual integrity. According to this; it has been seen that magazine covers have an ongoing understanding towards classical style.

Keywords: visual, communication, graphics, design, jewelry